

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 336.76

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17063120>

**Система внутрішнього контролю професійних учасників ринків капіталу в
умовах цифрової трансформації**

П'янов Сергій Валерійович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна,
<https://orcid.org/0009-0006-6461-648X>

Коробцова Дар'я Вікторівна

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри правового
забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2571-8433>

Прийнято: 19.08.2025 | Опубліковано: 05.09.2025

Анотація. Сучасний розвиток ринків капіталу в Україні супроводжується активним пошуком нових підходів до організації систем внутрішнього контролю серед професійних учасників ринку. В умовах цифровізації бізнес-процесів та зростання регуляторних вимог зростає потреба в адаптації традиційних моделей управління до нових реалій. Особливої актуальності набуває питання поєднання формальних регуляторних вимог з реальними потребами цифрового бізнес-середовища, що вимагає проведення комплексного наукового аналізу.

Метою дослідження є визначення перспектив розвитку систем внутрішнього контролю професійних учасників ринків капіталу України з

урахуванням трансформаційних процесів цифрової економіки, посилення регуляторних вимог та необхідності забезпечення ефективної взаємодії трьох ключових елементів – управління ризиками, комплаєнсу та внутрішнього аудиту.

Методи дослідження включають аналіз чинного законодавства України, порівняльний аналіз міжнародної практики організації систем внутрішнього контролю, а також узагальнення наукових підходів до оцінки ефективності управління ризиками, комплаєнсу та внутрішнього аудиту в діяльності професійних учасників ринку капіталу. Використання міждисциплінарного підходу дозволило інтегрувати правові, управлінські та технологічні аспекти досліджуваної проблеми.

Результати дослідження показали, що ефективний розвиток системи внутрішнього контролю вимагає впровадження інноваційних цифрових інструментів, які знижують витрати на дотримання нормативних вимог, покращують якість обробки даних та автоматизують процедури моніторингу. Водночас вирішальну роль відіграє інтеграція функцій внутрішнього аудиту, управління ризиками та комплаєнсу в єдину скоординовану систему. Дослідження продемонструвало, що впровадження електронних платформ для дистанційного управління процесами внутрішнього контролю може значно підвищити прозорість підприємств та зміцнити довіру з боку регуляторів та учасників ринку. Важливим результатом також є обґрунтування необхідності встановлення внутрішніх стандартів етичної поведінки та посилення ролі корпоративної культури як нематеріального ресурсу, що забезпечує сталу ефективність технологічних рішень.

Висновки свідчать про те, що розвиток систем внутрішнього контролю серед професійних учасників ринків капіталу України має відбуватися в напрямку інтеграції цифрових інструментів з елементами інституційного управління, формування культури відповідальності та посилення взаємодії з регуляторними органами. У перспективі це не лише оптимізує витрати та

підвищить ефективність внутрішнього контролю, але й підвищить конкурентоспроможність українських фінансових установ у світовому середовищі.

Ключові слова: система внутрішнього контролю, професійні учасники ринків капіталу, цифрова трансформація, внутрішній аудит, управління ризиками, комплаєнс, регуляторні вимоги, корпоративне управління.

Internal control systems of professional capital market participants in the context of digital transformation

Pianov Sergii Valeriiovych

PhD student of the third (educational and scientific) level of higher education

State Biotechnology University, Kharkiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0006-6461-648X>

Korobtsova Darja Viktorivna

Candidate of Law, Associate Professor, Professor at the Department of Legal Support of Business Activity and Financial Security, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2571-8433>

Abstract. The modern development of capital markets in Ukraine is accompanied by an active search for new approaches to the organization of internal control systems among professional market participants. In the context of business process digitalization and increasing regulatory requirements, there is a growing need to adapt traditional management models to new realities. The issue of combining formal regulatory requirements with the real needs of the digital business environment is of particular relevance, which necessitates a comprehensive scientific analysis.

The purpose of the study is to identify the prospects for the development of internal control systems of professional participants in the Ukrainian capital markets,

taking into account the transformational processes of the digital economy, the strengthening of regulatory requirements, and the need to ensure effective interaction of three key elements - risk management, compliance, and internal audit.

The research methods include an analysis of current Ukrainian legislation, a comparative review of international practices in organizing internal control systems, as well as the generalization of scientific approaches to assessing the effectiveness of risk management, compliance, and internal audit in the activities of professional capital market participants. The use of an interdisciplinary approach has made it possible to integrate legal, managerial, and technological aspects of the studied problem.

Research results have shown that the effective development of the internal control system requires the implementation of innovative digital tools that reduce the cost of regulatory compliance, improve data processing quality, and automate monitoring procedures. At the same time, a crucial role is played by the integration of internal audit, risk management, and compliance functions into a single coordinated system. The study demonstrated that the introduction of electronic platforms for remote management of internal control processes can significantly increase the transparency of enterprises and strengthen trust from regulators and market participants. An important outcome is also the substantiation of the need to establish internal standards of ethical conduct and to enhance the role of corporate culture as an intangible resource that ensures the sustainable effectiveness of technological solutions.

Conclusions indicate that the development of internal control systems among professional participants in Ukraine's capital markets should proceed in the direction of integrating digital tools with institutional governance elements, fostering a culture of responsibility, and strengthening interaction with regulatory bodies. In the long term, this will not only optimize costs and improve the efficiency of internal control but also enhance the competitiveness of Ukrainian financial institutions in the global environment.

Keywords: internal control system, professional participants of capital markets, digital transformation, internal audit, risk management, compliance, regulatory requirements, corporate governance.

Постановка проблеми. Функціонування професійних учасників ринків капіталу в Україні потребує ефективної системи внутрішнього контролю, яка включає управління ризиками, комплаєнс та внутрішній аудит. Проте на практиці ця система часто залишається фрагментарною: внутрішній аудит зосереджується переважно на звітності, тоді як управління ризиками носить формальний характер, а комплаєнс-функція нерідко зводиться лише до виконання мінімальних регуляторних вимог. Це знижує стійкість професійних учасників ринків капіталу, створює передумови для порушень та ускладнює інтеграцію українського ринку капіталу у міжнародний фінансовий простір. Таким чином, постає науково-практична проблема пошуку шляхів комплексного вдосконалення системи внутрішнього контролю з урахуванням сучасних викликів: цифровізації фінансового сектору, посилення міжнародних стандартів регулювання та необхідності підвищення довіри інвесторів. Вирішення цієї проблеми має значення не лише для підвищення ефективності окремих фінансових установ, а й для забезпечення фінансової стабільності та національної безпеки України загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку системи внутрішнього контролю та її трансформації в умовах цифровізації вже привернули увагу багатьох українських науковців. Водночас аналіз літератури свідчить, що існуючі підходи залишають низку невирішених аспектів, які потребують подальшого дослідження.

Важливим внеском стали праці, присвячені проблематиці комплаєнс-контролю. Зокрема, дослідження Азаренкової Г.М., Цовми Б.В. та Томарович Т.В. [6] визначають його місце в корпоративному управлінні банків та підкреслюють роль у забезпеченні стабільності управлінських процесів. Схожі

аспекти розкрито у роботах Карпушенка М.Ю. і Карпушенка О.О. [13], Луньової В.А. [15], Маковоз О. і Ковалю Д. [16], Сагайдака М.П. та Маринюк І.О. [18], де наголошено на методологічних основах формування комплаєнс-систем, їхніх етичних вимірах і значенні для прозорості бізнесу. Додатковий акцент зроблено на ролі комплаєнсу як інструменту запобігання корупційним ризикам в праці Гури В. [10].

Проблеми ризик-менеджменту досліджувалися не менш активно. Так, Бутенко В.І. і Байдацький М.В. [9], а також Кукіна Н.В., Оглобліна В.О. і Ткаченко Є.Ю. [14] розглядають загальні принципи побудови системи управління ризиками, тоді як Сарана Л.А., Білан О.В. і Бітук І.М. [20] аналізують особливості управління ризиками в умовах нестабільного економічного середовища. Томашук І. та Томашук І. [24] підкреслюють, що фінансові ризики стають визначальним чинником забезпечення сталого функціонування підприємств. У контексті ринків капіталу ризик-менеджмент тісно пов'язується з питаннями прозорості та надійності фінансових інститутів.

Внутрішній аудит розглядається як третій ключовий елемент системи внутрішнього контролю. Сакун А.Ж. [19] підкреслює його роль у формуванні системи інформаційного забезпечення управління, а Семенець А.О. [21] наголошує на необхідності чіткої дефініції понятійного апарату у міжнародному бізнесі. Цегельник Н.І. і Бедер Д.А. [26] аналізують роль внутрішнього аудиту у підвищенні прозорості інформаційних ресурсів, що особливо актуально в умовах цифрової економіки.

Окрема група досліджень присвячена цифровізації та трансформації фондового ринку. У працях Андрусів У., Черчати А. та Орловської Ю. [7], Зеркіної О. та Євстаф'єва С. [11], Зінюка М. та співавторів [12], Матвійчука В.І. та співавторів [17] окреслено зміни, що відбуваються внаслідок цифрових технологій, та їхній вплив на бізнес-моделі фінансових установ. Стеценко Б., Бабяк Н. і Гапонюк М. [22], а також Тімошенко Н. [23] досліджують інноваційні орієнтири й стратегічні напрями розвитку ринку капіталу. Водночас Третякова

О.В., Харабара В.М. та Грешко Р.І. [25], Шулик Ю.В. [27] і Ярмішко А.О. [28] аналізують проблеми функціонування фондового ринку, його сучасний стан і напрями модернізації.

Правові аспекти корпоративного управління та регулювання ринків капіталу відображено у працях Борцевича П.С. [8], які акцентують на трансформації корпоративних структур в акціонерних товариствах. Ці підходи доповнюють дослідження Гури В. [10] щодо ролі комплаєнс-систем у подоланні корупційних ризиків.

Загалом, проаналізовані публікації дають підстави стверджувати, що більшість авторів розглядають окремі складові системи внутрішнього контролю - або комплаєнс, або управління ризиками, або внутрішній аудит. Значно рідше зустрічаються роботи, які намагаються досліджувати їх у взаємозв'язку. Також недостатньо уваги приділено інтеграції системи внутрішнього контролю у цифрову інфраструктуру фондового ринку. Це й визначає наукову нішу, яку заповнює дане дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості досліджень, система внутрішнього контролю професійних учасників ринків капіталу залишається недостатньо вивченою у кількох ключових аспектах. Насамперед це стосується взаємодії трьох складових - управління ризиками, комплаєнсу та внутрішньому аудиту. У більшості робіт ці елементи розглядаються окремо, що не дає цілісного уявлення про функціонування системи як єдиного механізму управління ризиками та забезпечення прозорості діяльності. Ще однією невирішеною проблемою є адаптація традиційних моделей внутрішнього контролю до умов цифрової економіки. Дослідники звертають увагу на технологічні інновації, проте майже не аналізують, як саме цифровізація змінює внутрішній аудит чи процедури комплаєнсу у професійних учасників ринку. Це створює прогалину між теоретичними напрацюваннями та практичними потребами учасників ринків капіталу. Недостатньо дослідженим залишається й питання організації системи

внутрішнього контролю у невеликих компаніях – інвестиційних фірмах, депозитарних установах чи компаніях з управління активами. Більшість наукових робіт фокусуються на великих фінансових інститутах, у той час як малі учасники часто мають обмежені ресурси для запровадження комплексних систем контролю та аудиту. Це призводить до дисбалансу у підходах та залишає поза увагою значну частину ринку. Важливим невирішеним питанням є і пошук ефективних механізмів оцінки результативності системи внутрішнього контролю. Наявні методики часто не враховують специфіку небанківського фінансового сектору та не дають змоги виміряти реальний вплив системи внутрішнього контролю на рівень довіри інвесторів і стабільність ринків капіталу.

Усі ці аспекти потребують подальшого дослідження. Їх розробка дозволить сформуванню більш цілісної моделі системи внутрішнього контролю, яка відповідатиме сучасним викликам і сприятиме зміцненню фінансової безпеки ринку. У цій роботі автори зосередяться на аналізі взаємозв'язку між трьома складовими системи, вивченні впливу цифровізації на їхню ефективність, а також на пошуку шляхів адаптації існуючих практик для невеликих учасників ринку. Такий підхід дасть змогу не лише уточнити наукові уявлення про систему внутрішнього контролю, а й запропонувати практичні рекомендації для професійних учасників.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування підходів до розвитку системи внутрішнього контролю професійних учасників ринків капіталу в умовах цифрової трансформації. Дослідження спрямоване на визначення ключових складових системи внутрішнього контролю - управління ризиками, комплаєнсу та внутрішньому аудиту - та аналіз їхнього функціонування в сучасних умовах.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачається: 1) окреслити теоретичні засади формування та розвитку системи внутрішнього контролю; 2) з'ясувати вплив цифрової трансформації на організацію контролю в діяльності

професійних учасників ринків капіталу; 3) дослідити практики регулювання та підходи, що застосовуються у вітчизняному контексті; 4) визначити основні проблеми, які перешкоджають ефективному функціонуванню системи внутрішнього контролю; 5) сформулювати рекомендації щодо удосконалення управління ризиками, комплаєнсу та внутрішньому аудиту з урахуванням сучасних викликів.

Таким чином, завдання статті полягає не лише у розкритті змісту системи внутрішнього контролю, але й у встановленні напрямів її адаптації до нових реалій фінансового ринку. Це дозволить обґрунтувати наукові та практичні підходи, які сприятимуть підвищенню стійкості й прозорості діяльності професійних учасників ринків капіталу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система внутрішнього контролю (СВК) є фундаментальним елементом ефективного функціонування професійних учасників ринків капіталу. Її роль не обмежується запобіганням порушенням законодавства та мінімізацією ризиків, а й включає забезпечення стабільності бізнес-моделі, захист інтересів клієнтів та підтримку довіри інвесторів. У сучасному контексті СВК слугує ключовим інструментом для узгодження регуляторних вимог із практичними потребами фінансових компаній. Водночас ефективність внутрішнього контролю не можна розглядати ізольовано від ширшої системи корпоративного управління. Саме корпоративне управління встановлює інституційні рамки, в яких формується структура контролю, розподіляються функції наглядових та виконавчих органів, а також визначаються механізми підзвітності та відповідальності. Тому СВК слід розуміти не просто як окрему функціональну одиницю, а як невід'ємну частину управлінської архітектури професійного учасника ринку капіталу.

Розвиток корпоративного управління та запровадження ефективних механізмів контролю є одним із ключових напрямів трансформації фондового ринку України. Базові підходи до управлінських практик були визначені у Кодексі корпоративного управління, затверджені у 2020 р. [1]. У

цьому документі підкреслюється важливість прозорості, підзвітності та належної організації внутрішніх процесів для всіх учасників фінансового ринку. Подальший розвиток корпоративного управління в Україні супроводжувався формалізацією вимог до СВК у вигляді спеціалізованих стандартів. Вони деталізували положення Кодексу корпоративного управління [1] та надали практичні орієнтири для професійних учасників ринків капіталу. Зокрема, Стандарт № 1 [2] закріпив базові терміни та поняття, що використовуються у сфері корпоративного управління професійних учасників ринків капіталу. Цей документ створив підґрунтя для деталізації вимог до СВК. Додаткову конкретизацію вимог забезпечують Стандарти № 2, № 3 та № 4, які розмежовують підходи до побудови та функціонування СВК залежно від статусу професійного учасника. Для компаній, що становлять суспільний інтерес, у 2023 р. було уточнено вимоги до організації внутрішнього контролю. Зміни посилили увагу до ризик-менеджменту, а також до ролі незалежних функцій у системі управління [3]. Для системно важливих професійних учасників розроблено окремий порядок організації контролю, що передбачає посилену відповідальність за виявлення та управління ризиками [4]. Для інших професійних учасників фондового ринку встановлені спрощені вимоги, які водночас зберігають базові стандарти прозорості та підзвітності [5].

Згідно з положеннями вищезазначених стандартів, система внутрішнього контролю розглядається як інтегрований комплекс взаємопов'язаних механізмів та процедур, що включає три ключові елементи, кожен з яких виконує свою функцію у забезпеченні ефективності управління та мінімізації ризиків у діяльності професійних учасників ринків капіталу. По-перше, система управління ризиками, яка спрямована на виявлення, оцінку та моніторинг фінансових, операційних та правових ризиків. Вона дозволяє мінімізувати потенційні збитки та запобігати порушенням, які можуть вплинути на стабільність компанії. По-друге, система комплаєнсу, яка забезпечує дотримання законодавчих вимог, нормативних актів та внутрішніх політик. Її значення

значно зросло в умовах посилення регуляторного нагляду та цифровізації фінансових процесів. По-третє, внутрішній аудит, який виконує функцію незалежної оцінки ефективності контролю та управління ризиками. Наявність внутрішнього аудиту створює умови для підвищення довіри інвесторів та партнерів до професійних учасників ринків капіталу.

Таким чином, нормативно-правові акти НКЦПФР заклали комплексну основу для побудови системи внутрішнього контролю. Вона спрямована не лише на виконання формальних вимог, але й на забезпечення стабільності та конкурентоспроможності українських фінансових інститутів у довгостроковій перспективі.

В умовах цифрової трансформації ринків капіталу система внутрішнього контролю стикається з новими викликами та можливостями. Автоматизація бізнес-процесів, перехід до дистанційного обслуговування клієнтів, впровадження електронного документообігу та використання цифрових платформ для торгівлі цінними паперами вимагають адаптації традиційних підходів до управління ризиками та контролю. З одного боку, цифрові технології підвищують ефективність та знижують витрати; з іншого боку, вони створюють нові загрози, включаючи кіберризики, неправомірне використання даних та необхідність дотримання вимог інформаційної безпеки. Тому сучасна СВК повинна служити не лише інструментом нагляду та перевірки, а й діяти як гнучкий механізм, здатний забезпечити стійкість та безперервність бізнесу в умовах цифрової трансформації. Впровадження СВК більше не можна розглядати ізольовано від процесів цифровізації: нові технології не лише надають додаткові можливості для моніторингу та управління, але й породжують принципово нові загрози. Розглянемо основні загрози серед них:

1. Фінансові послуги вже значною мірою надаються в електронній формі, що змінює саму природу ризиків. Окрім традиційних операційних та фінансових ризиків, установи тепер стикаються з кіберризиками, ризиками технологічної

залежності від ІТ-провайдерів, а також ризиками, пов'язаними з неправильною інтеграцією внутрішніх процесів з електронними системами регулятора.

2. Розвиток RegTech та SupTech рішень формує нові стандарти прозорості та звітності. З одного боку, вони полегшують контроль та моніторинг, а з іншого – вимагають від компаній високого рівня цифрової зрілості, що не завжди відповідає їх поточним можливостям.

3. В умовах цифровізації суттєво зростає значення захисту персональних даних, інформаційної безпеки та управління доступом. Відповідно, функціонування СВК має включати не лише класичні контрольні процедури, а й цифрові механізми моніторингу, реагування та превенції.

4. Існує проблема нерівномірного рівня цифровізації між різними учасниками ринку. Великі компанії мають ресурси для впровадження складних ІТ-рішень, тоді як малі та середні гравці часто обмежені у фінансах та кваліфікованих кадрах. Це створює ризик «цифрового розриву», який може призвести до зниження конкурентоспроможності менших учасників.

3. У контексті цифровізації значно зростає значення захисту персональних даних, інформаційної безпеки та управління доступом. Відповідно, функціонування СВК повинно включати не лише класичні процедури контролю, а й цифрові механізми моніторингу, реагування та запобігання.

4. Існує проблема нерівномірного рівня цифровізації серед різних учасників ринку. Великі компанії мають ресурси для впровадження складних ІТ-рішень, тоді як малі та середні гравці часто обмежені обмеженими фінансами та кваліфікованим персоналом. Це створює ризик «цифрової нерівності», що може призвести до зниження конкурентоспроможності менших учасників.

5. Швидкі темпи змін у законодавстві та технологіях створюють ситуацію постійної невизначеності. Компанії змушені не лише впроваджувати СВК, але й робити це, враховуючи можливі зміни «правил гри» найближчим часом. Це збільшує витрати на адаптацію та ускладнює довгострокове планування.

6. Важливим викликом є фактор людських ресурсів. Цифрова трансформація вимагає спеціалістів, які поєднують досвід у фінансових ринках, праві та ІТ. Майже всі учасники ринку стикаються з дефіцитом таких фахівців, що ускладнює ефективне функціонування систем внутрішнього контролю.

Таким чином, ключовий виклик для професійних учасників ринків капіталу полягає у необхідності гармонізувати формальні нормативні вимоги з практичними потребами цифрового бізнес-середовища. Регуляторні стандарти задають обов'язкові рамки функціонування СВК, однак вони не завжди враховують динаміку цифрових інновацій та специфіку роботи фінансових послуг в онлайн-форматі. Тому учасники ринку змушені одночасно дотримуватися нормативів і шукати гнучкі управлінські рішення, здатні забезпечити ефективність у швидкозмінному цифровому середовищі.

Саме в такому середовищі СВК набуває особливої ваги. Вона не є лише формальною процедурою для звітності перед регулятором. СВК покликана забезпечити сталість бізнес-процесів, попередити порушення та знизити вплив людського фактору. Її цінність полягає у створенні культури управління ризиками, що стає необхідною умовою довіри інвесторів. При цьому слід наголосити на значенні трьох складових СВК: системи управління ризиками, системи комплаєнс-контролю та внутрішнього аудиту. Кожна з них виконує власну функцію, але ефективність з'являється лише у їхній взаємодії. Управління ризиками дозволяє прогнозувати вразливі місця та вчасно реагувати. Комплаєнс гарантує дотримання вимог регулятора і внутрішніх політик. Внутрішній аудит виступає як незалежна ланка, що перевіряє та оцінює реальний стан справ.

Таким чином, СВК у сучасному розумінні – це не «додатковий тягар» для учасників ринку, а відповідь на середовище, де технологічні інновації й ризики розвиваються паралельно. Системність та прозорість контролю стають не лише питанням ефективності бізнесу, але й фактором його виживання в умовах цифрової економіки.

Розвиток СВК в умовах цифрової трансформації вимагає пошуку нових підходів. Традиційні моделі контролю вже не забезпечують достатнього рівня ефективності. Це стосується як банківського сектору, так і небанківських фінансових установ. Технологічний прогрес створює середовище, де контрольні механізми мають бути більш гнучкими, автоматизованими та орієнтованими на попередження ризиків. У цих умовах виникає потреба у залученні інноваційних технологічних рішень, здатних забезпечити як відповідність регуляторним вимогам, так і гнучкість у реагуванні на нові ризики. На нашу думку, к основним рішенням можна віднести наступні.

Одним із ключових напрямів є використання технологій RegTech. Їхнє завдання полягає у зменшенні вартості дотримання нормативних вимог та одночасному підвищенні швидкості обробки даних. У багатьох країнах RegTech поступово інтегрується не лише в роботу комплаєнс-підрозділів, але й у всі елементи системи внутрішнього контролю - від середовища контролю до управління ризиками та процедур перевірки. Для України це поки нова практика, однак очевидно, що у найближчі роки вона стане необхідністю.

Іншим перспективним напрямом є розвиток автоматизованих систем моніторингу операцій. Такі системи здатні виявляти підозрілі транзакції в режимі реального часу. Це значно підвищує рівень прозорості фінансових операцій і водночас зменшує навантаження на персонал. У поєднанні з аналітичними інструментами штучного інтелекту вони створюють передумови для більш точного прогнозування ризиків.

Важливе місце також займає і питання кібербезпеки. Будь-які цифрові рішення залишають установи вразливими до зовнішніх атак. Тому СВК має передбачати механізми швидкого реагування на інциденти, а також системне навчання співробітників. Це дозволить не лише мінімізувати наслідки кіберзагроз, а й зменшити людський фактор як джерело ризиків.

Не менш перспективним є впровадження цифрових платформ, які забезпечують дистанційне управління не лише комплаєнс-процесами, але й

іншими елементами СВК. Для українських фінансових установ це відкриває можливість зменшення витрат, пов'язаних із паперовим документообігом, та підвищення якості звітності. Завдяки інтеграції з державними реєстрами та міжнародними інформаційними системами такі платформи дозволяють оперативніше виявляти та аналізувати ризики, а також здійснювати автоматизовані перевірки операцій. Це створює основу для ефективнішої взаємодії з регуляторами та підвищення прозорості корпоративного управління.

Окремо слід підкреслити роль культури внутрішнього контролю як фундаменту всієї СВК. Навіть найсучасніші технології не зможуть забезпечити результат без усвідомленого ставлення співробітників до питань доброчесності, управління ризиками та дотримання процедур. Перспективним напрямом є формування внутрішніх стандартів етичної поведінки, які доповнюватимуть технічні рішення й сприятимуть підвищенню відповідальності на всіх рівнях професійних учасників ринків капіталу.

Таким чином, розвиток СВК в цифрову епоху відбувається у двох вимірах. З одного боку, це передбачає технологічні інновації. З іншого боку, це вимагає зміцнення корпоративної культури та уваги до людського фактору. Поєднання цих підходів створює комплексну модель, здатну забезпечити стійкість фінансових установ у новому середовищі.

Висновки. СВК професійних учасників ринків капіталу є ключовим елементом корпоративного управління та чинником довіри інвесторів. У сучасних умовах її ефективність визначається здатністю поєднувати нормативні вимоги з викликами цифрової трансформації. Дослідження підтвердило, що дієва СВК має базуватися на взаємодії управління ризиками, комплаєнсу та внутрішнього аудиту. Їх синергія забезпечує своєчасне виявлення загроз, дотримання регуляторних вимог і незалежну оцінку управлінських процесів.

Цифровізація посилює значення інноваційних рішень - зокрема автоматизованих систем моніторингу, електронної звітності та технологій кіберзахисту, які дозволяють знизити витрати та підвищити прозорість.

Водночас розвиток культури доброчесності всередині організацій залишається визначальною передумовою їхньої стійкості.

Поставлені завдання дослідження виконано: визначено роль СВК у корпоративному управлінні, окреслено виклики цифрової економіки та запропоновано напрями їх подолання. Перспективними є подальші дослідження оцінки ефективності цифрових інструментів контролю та вдосконалення механізмів взаємодії регуляторів із ринковими учасниками.

Список використаних джерел

1. Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги і рекомендації: рішення НКЦПФР від 12.03.2020. № 118. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/kodeks-korporatyvnoho-upravlinnia-kliuchovi-vymohy-i-rekomendatsii/>

2. Про затвердження Стандарту № 1 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Основні поняття та терміни»: рішення НКЦПФР від 30.12.2021. № 1288. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-22>

3. Про затвердження Змін до Стандарту № 2 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які є підприємствами, що становлять суспільний інтерес та які не є банками»: рішення НКЦПФР від 28.03.2023. № 364. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0856-23>

4. Про затвердження Стандарту № 3 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які є системно важливими професійними учасниками та які не є банками»: рішення НКЦПФР від 30.12.2021. № 1290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0267-22>

5. Про затвердження Стандарту № 4 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які не належать до підприємств, що становлять суспільний інтерес та до системно важливих професійних учасників»: рішення НКЦПФР від 30.12.2021. № 1291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0263-22>

6. Азаренкова, Г.М., Цовма, Б.В., Томарович, Т.В. Теоретико-методологічні засади комплаєнс-контролю в системі корпоративного управління банку в сучасних умовах. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 9 (310). С. 72–80. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-9-310-72-80>

7. Андрусів, У., Черчата, А., Орловська, Ю. Трансформація фондового ринку України в умовах цифровізації та європейської інтеграції: сучасні виклики та перспективи розвитку. *Економічний простір*. 2024. (196). С. 237–243. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.196.237-243>

8. Борцевич, П.С. Правова трансформація корпоративного управління в акціонерних товариствах. *Аналітичне-порівняльне правознавство*. 2023. №5. С. 262-266. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.46>

9. Бутенко, В.І., Байдацький, М.В. Теоретичні основи формування системи управління ризиками на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. С. 35-40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-35>

10. Гура, В. Система комплаєнс як спосіб подолання корупції. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-77>

11. Зеркіна, О., Євстаф'єв, С. Діджиталізація підприємництва в Україні: поняття та значення. *Економіка та суспільство*. 2024. (63). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-52>

12. Зінюк, М., Дєєва, Н., Богатирьова, К., Мельниченко, С., Файвішенко, Д., Шевчун, М. Цифрова трансформація корпоративного управління. *Financial*

and Credit Activity: Problems of Theory and Practice. 2022. 5 (№ 46). С. 300–310. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3807>

13. Карпушенко, М.Ю., Карпушенко, О.О. Теоретико-методологічні аспекти формування системи комплаєнс-контролю. *Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості*. 2023. № 1 (23). С. 132–142. DOI: <https://doi.org/10.30837/ITSSI.2023.23.132>

14. Кукіна, Н.В., Оглобліна, В.О., Ткаченко, Є.Ю. Формування системи управління ризиками підприємства. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2024. № 4 (53). С. 102–108. DOI: <https://doi.org/10.32782/2519-884X-2024-53-11>

15. Луньова, В.А. Впровадження функцій комплаєнс-менеджменту для зростання прозорості бізнесу підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-132>

16. Маковоз, О., Коваль, Д. Теоретичні основи визначення поняття «комплаєнс менеджмент». *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2023. 17 (34). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-17\(34\)-14](https://doi.org/10.33296/2707-0654-17(34)-14)

17. Матвійчук, В.І., Криворучко, А.С., Янішевський, Б.С. Трансформація фінансового ринку України в умовах цифровізації. *Modern Economics*. 2024. № 45(2024). С. 54–62. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V45\(2024\)-08](https://doi.org/10.31521/modecon.V45(2024)-08)

18. Сагайдак, М.П., Маринюк, І.О. Дослідження теоретичних основ формування системи комплаєнс-менеджменту організацій. *Вчені записки (Збірник наукових праць)*. 2024. № 37(4). С. 108–120. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.37.24.04.10.068.074

19. Сакун, А.Ж. Внутрішній контроль в системі інформаційного забезпечення потреб управління підприємства. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2024. № 41(185). С. 107–116. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.01.2024.010>

20. Сарана, Л.А., Білан, О.В., Бітук, І.М. Управління ризиками підприємства в сучасних умовах господарювання. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. № 2 (82). С. 107–112. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2021-2-15>
21. Семенець, А.О. Внутрішній контроль та система внутрішнього контролю в контексті міжнародного бізнесу: формалізація дефініцій. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 1 (9). С. 386–397. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-01-386-397>
22. Стеценко, Б., Бабяк, Н., Гапонюк, М. Інноваційно-знаннєві координати розвитку сучасного фінансового ринку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. № 4. С. 184-188. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-4-30>
23. Тімошенко, Н. Стратегічні напрями розвитку фондового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. (53). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-11>
24. Томашук, І., Томашук, І. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. (39). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64>
25. Третякова, О.В., Харабара, В.М., Грешко, Р.І. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 103–107. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.5.103>
26. Цегельник, Н.І., Бедер, Д.А. Роль внутрішнього аудиту у забезпеченні прозорості інформаційних ресурсів для управління бізнесом в умовах цифровізації. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14955203>
27. Шулик, Ю.В. Стан та перспективи розвитку фондового ринку України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2024. № 33(61). С. 69–80. DOI: [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2024-33\(61\)-69-80](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2024-33(61)-69-80)

28. Ярмішко, А.О. Фондовий ринок України: аналіз чинників впливу та шляхи модернізації. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2024. № 2 (14). С. 380–388. DOI: <https://doi.org/10.32750/2024-0234>